30è FESTIVAL de MÚSIQUES de TORROELLA de MONTGRÍ

Del 30 de juliol al 20 d'agost de 2010

Membre de l'Associació Europea de Festivals
Declarat Festival Estratègic per la Generalitat de Catalunya

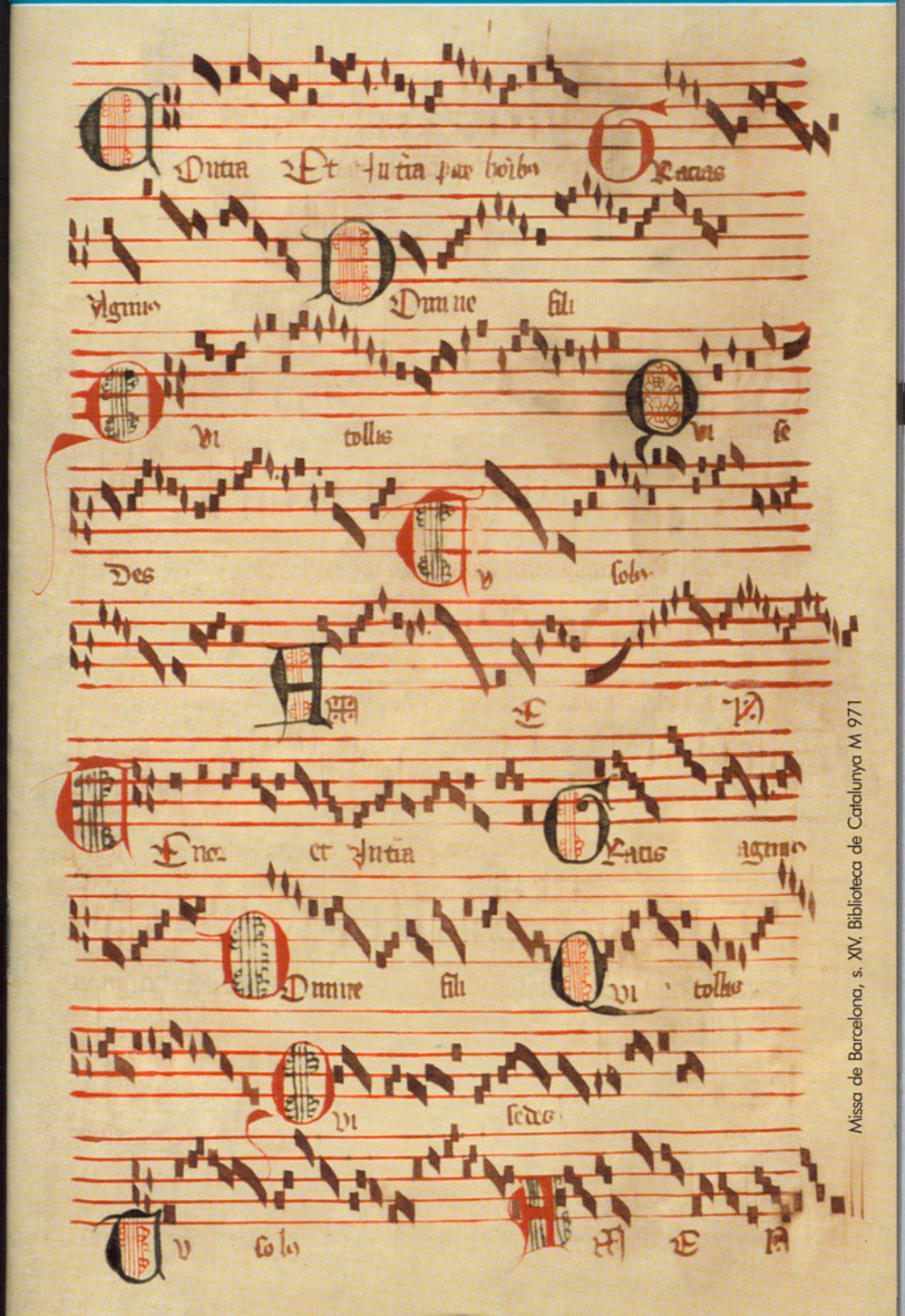

Missa de Barcelona, s. XIV. Biblioteca de Catalunya M 971

JOAQUIM CASSADÓ
Marta Mathéu, soprano
Mac McClure, piano

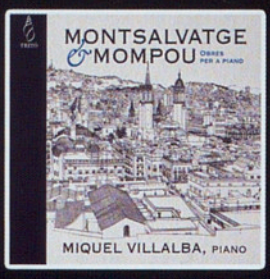

XAVIER MONTSALVATGE - FREDERIC MOMPOU
Música per a piano
Miquel Villalba

MÚSICA D'ORGUE A CATALUNYA
Segles XVIII i XIX
Miquel González

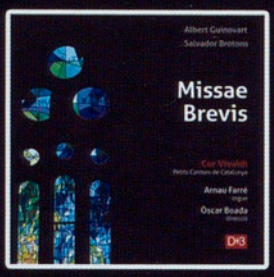

SALVADOR BROTONS – ALBERT GUINOVART
Missae brevis
Cor Vivaldi
Òscar Boada, direcció

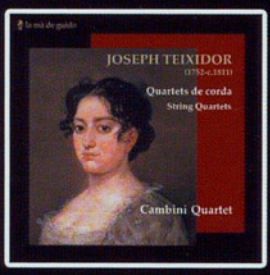

JOSEPH TEIXIDOR
Quartets de corda
Cambini Quartet

GASPAR CASSADÓ
Integral per a violoncel i piano
Iñaki Etxepare
Ludovica Mosca

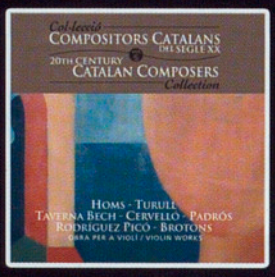

COMPOSITORS CATALANS s.XX vol.5
Homs, Turull, Cervelló, Taverna-Bech, Padrós, Rodríguez Picó, Brotons
Katia Novell, violí

COMPOSITORS CATALANS s.XX vol.6
Homs, Cervelló, Taverna-Bech, Polo, Casablancas
Ashan Pillai, viola

CANÇONS DE BRESSOL
Cor Sant Esteve de Vila-seca
Xavier Pastrana, direcció

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Indústries Culturals

CATALAN! MUSIC

Divendres 30 de juliol
22 h · Església

01

Concert

Raquel Andueza, soprano
Marta Infante, mezzosoprano
Lluís Vilamajó, tenor
Pau Bordas, baix
Acadèmia 1750
Farran James, concertino

ACADÈMIA 1750

RAQUEL ANDUEZA

MARTA INFANTE

LLUÍS VILAMAJÓ

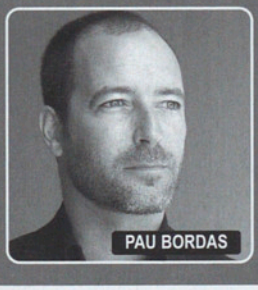
PAU BORDAS

FARRAN JAMES

Cicle Bach
1

J. S. Bach: Cantata *Jesu, der du meine Seele,* BWV 78 / Cantata *Ich habe genug,* BWV 82 /
Cantata *Wachet auf, ruft uns die Stimme,* BWV 140

Producció del Festival de Músiques de Torroella de Montgrí & Acadèmia 1750
Concert emès en directe per Catalunya Música

Presentació del *Cicle Bach*

Cicle Bach

El *Cicle Bach* està format per tres concerts. El primer amb l'Acadèmia 1750 - Orquestra del Festival de Torroella per interpretar tres de les seves cantates amb criteris interpretatius apuntats per figures com John Butt, Paul McCreesh, Andrew Parrot, Sigiswald Kuijken o Konrad Junghänel, d'executar cadascuna de les veus vocals i instrumentals amb un sol intèrpret.

La interpretació de tres de les cantates més conegudes de Bach obrirà el Festival d'enguany i posarà en marxa l'ambiciós *Projecte Bach 2010-2021*, una macroproducció de l'Acadèmia 1750 consistent a interpretar, al llarg dels propers onze anys, totes les cantates religioses compostes per l'anomenat *Homer de la música*. Si aquest corpus musical ha estat comparat amb una «catedral eterna», lícit serà que el concert inaugural es llegeixi com un petit pòrtic en la construcció de la magna obra que es proposa aixecar l'Orquestra Històrica del Festival de Torroella.

Les tres cantates que conformen el programa d'aquesta vetllada pòrtic, adscrites al període de Leipzig, ciutat en què Bach va exercir el càrrec de cantor i director musical de l'església de Sant Tomàs, serviran com a mostra de la immensa capacitat del compositor per fer-nos arribar el missatge teològic de les seves obres religioses; una capacitat per la qual ha estat batejat amb justícia com el *cinquè evangelista*.

Johann Sebastian **Bach**

Johann Sebastian Bach (Eisenach, Turíngia, (Alemanya), 21 de març de 1685 – Leipzig, 28 de juliol de 1750) va ser un organista i compositor alemany del període barroc, membre de la família de músics més extraordinària de la història amb uns 120 músics.

Bach tocant l'orgue

La seva fecunda obra es considera com el cim de l'anomenat segon barroc , i una de les màximes expressions de la música universal, no tan sols per la seva profunditat intel·lectual, la seva perfecció tècnica i la seva bellesa artística, sinó també per la síntesi dels diversos estils de la seva època, del passat i per la seva incomparable extensió. Bach és la font d'inspiració per als posteriors compositors, des de Mozart i Beethoven, passant per Brahms i Schönberg fins els nostres temps.

Reconstrucció del rostre de Bach

Les seves obres estan entre les més sobresortints de la música clàssica. En destaquen més de duescentes cantates d'església i unes vint de profanes, els *Concerts de Brandenburg*, *El clavecí ben temperat*, la *Missa en si menor*, la *Passió segons Sant Mateu*, *L'art de la fuga*, *L' Ofrena Musical*, les *Variacions Goldberg* i l'*Oratori de Nadal*, a més de nombroses obres vocals, orquestrals, obres per a orgue, clavicèmbal i d'altres instruments.

LES CANTATES RELIGIOSES O D'ESGLÉSIA DE JOHANN SEBASTIAN BACH

De temàtica cristiana, les cantates bachianes eren destinades a celebrar les festivitats ordinàries de l'església luterana o bé per a cerimònies religioses esporàdiques, com funerals, casaments, oficis de penitència, investidures d'un nou consistori o la inauguració d'un nou orgue.

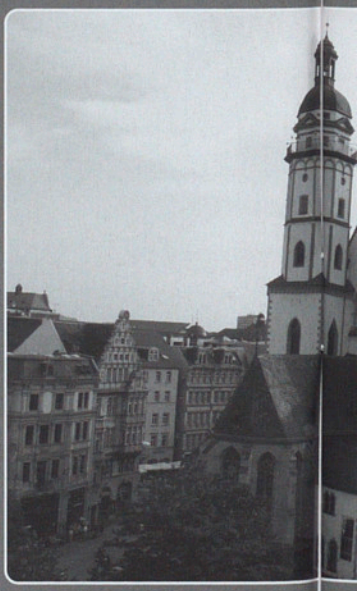

ThomasKirche-Leipzig

Excepte en les seves primeres obres vocals, Bach utilitzà el nou estil italià en les seves cantates, que estan dividides en recitatius i àries successives. Generalment l'ària presenta la forma *da capo* i en el recitatiu la veu del cantant estarà acompanyada solament del baix continu

Monument a Bach, Leipzig

(recitatiu *secco*), tot i que en algunes ocasions no serà així i altres instruments hi participaran, donant peu al recitatiu *accompagnato*, molt més dens i expressiu. A més d'àries, recitatius, corals i cors, a les cantates apareixeran ocasionalment duets, tercets i *airosos*, forma aquesta a mig camí entre el recitatiu i l'ària.

Les cantates d'església de Bach acostumen a iniciar-se amb un cor i a cloure's amb un coral (només existeixen set cantates sense un coral o un cor conclusius: les BWV 35, 51, 54, 58, 82, 152 i 170). En nombroses cantates (exactament la BWV 73), el cor inicial és una Fantasia de coral, una versió musicalment molt elaborada d'una de les senzilles corals luteranes de les quals hem parlat anteriorment. Quan el coral inspira també la música i el text de la resta de la cantata, aquestes són anomenades "cantates corals", i van ser utilitzades per Bach en el seu segon cicle anual escrit a Leipzig al llarg dels anys 1724 i 1725. A les cantates BWV 20, 61, 97, 110, 119 i 194 el cor inicial presenta la forma d'una obertura francesa, el tipus d'obertura que sempre va utilitzar Bach en les seves obres instrumentals.

En alguns casos és una peça orquestral la que obre la cantata: en ocasions es tracta d'una *sinfonia*, en d'altres d'un *concerto* i en d'altres d'una *sonata* o una *sonatina*. Són 22 les cantates que inclouen algun tipus de moviment orquestral: BWV 4, 12, 18, 21, 29, 31, 35, 42, 49, 52, 75, 76, 106, 146, 150, 152, 156, 169, 174, 182, 188 i 196. En algunes cantates estructurades en dues parts, la *sinfonia* es situa com a preludi de la segona secció, mentre que la primera arrenca amb el cor habitual. No sabem a què es devia la diferent denominació que Bach donava a aquests preludis instrumentals però el que sí sabem és que en nombroses ocasions aquestes peces no eren res més que fragments d'obres instrumentals escrites anteriorment que Bach reutilitzava per tal d'estalviar-se la composició de música nova.

Acadèmia 1750

Farran James, violí

Alba Roca, violí

Elisabeth Gex, viola

James Bush, violoncel

Roberto Ferández, contrabaix

Pere Saragossa, oboè

Rodrígo Gutiérrez, oboè

Paco Gil, *taille*

Marco Brolli, *traverso*

Dani Espasa, orgue positiu

Raquel Andueza, soprano

Marta Infante, mezzosoprano

Lluís Vilamajó, tenor

Pau Bordas, baix-baríton

Coordinació vocal: Pau Bordas

Direcció: Farran James

Programa

1a part

Johann Sebastian Bach (1685-1750):

Cantata Jesu, der du meine Seele, BWV 78

1- Cor: Jesu, der du meine Seele

2-Ària, duetto (Soprano & Alto): Wir eilen mit schwachen, doch emsigen Schritten

3- Recitatiu (Tenor): Ach! ich bin ein Kind der Sünden

4-Ària (Tenor): Das Blut, so meine Schuld durchstreicht

5- Recitatiu (Baix): Die Wünden, Nägel, Kron und Grab

6-Ària (Baix): Nur du wirst mein Gewissen stillen

7- Coral: Herr, ich glaube, hilf mir Schwachen

Cantata Ich habe genug, BWV 82

1-Ària: Ich habe genug

2- Recitatiu: Ich habe genug

3-Ària: Schlummert ein, ihr matten Augen

4- Recitatiu: Mein Gott! wenn kömmt das schöne: Nun!

5-Ària: Ich freue mich auf meinen Tod

2a part

Cantata Wachet auf, ruft uns die Stimme, BWV 140

1- Cor: Wachet auf, ruft uns die Stimme

2- Recitatiu (Tenor): Er kommt (He comes)

3-Ària (Duet: Soprano & Baix): Wann kommst du, mein Heil?

4- Coral: Zion hört die Wächter singen

5- Recitatiu: So geh herein zu mir

6-Ària (Duet: Soprano & Baix): Mein Freund ist mein!

7- Coral: Gloria sei dir gesungen

SOLI DEO GLORIA

El dia 11 d'abril de 1727, es va estrenar a l'església de Sant Tomàs de Leipzig la *Passió segons Sant Mateu* de Johann Sebastian Bach. Lluny de les antigues passions luteranes de caràcter polifònic cantades *a capella*, ja Johann Kuhnau (1660-1722), antecessor de Bach en el mateix càrrec de *Kantor*, pocs anys abans havia ofert una primera Passió seguint el model de l'oratori italià, segurament amb *historicus* (evangelista) i amb acompanyament instrumental. Malauradament la partitura no es conserva. Però està clar que quan van arribar les passions de Bach, la de Sant Joan i particularment la de Sant Mateu. La feligresia les va percebre com vingudes d'una altra galàxia. Aquell Divendres Sant, quan va començar a sonar el doble cor, seguit per les intenses i elaborades intervencions solistes, la durada insospitada de tres hores de música, etc. els comentaris entre els fidels s'anaven succeint: *"on anirà a parar tot això?"*, *"Valga'm Déu! Però si sembla que estiguem a l'òpera!!!"*. En aquell moment Bach estava jugant totes les seves cartes creatives sense embuts, en plena etapa de consolidació del corrent pietista dins de l'església reformada luterana, sorgit arran de la crisi espiritual posterior a la guerra dels trenta anys i impulsat pel teòleg luterà Philipp Jakob Spener (1635-1705) a partir de la publicació del seu llibre *Pia desideria* (1675) i de la transcendència assolida a partir del 1686 com a predicador a la cort de Dresden. La interiorització de l'expressió de la fe i la sobrietat en totes les seves manifestacions col·lectives reformaven per una banda els arquetips de l'ortodòxia luterana alhora que semblaven anar en contra de l'extraordinària riquesa dels plantejaments musicals que Bach havia triat per rendir només glòria a Déu (*Soli Deo Gloria*). És evident que Bach estava convençut que calia servir a Déu fent la "millor" música possible. Aquest criteri, però, era molt diferent del que defensaven els seguidors d'Spener, de presència sensible gran a la comunitat luterana de Leipzig. Ells estaven convençuts que la música havia de ser un simple vehicle de la pregària. Bach, malgrat que tenia el *Pia desideria* a casa seva, sempre es va mostrar vinculat a la branca ortodoxa. El motiu és molt simple: la seva música mai va ser entesa i molt menys acceptada pel pietisme. La seva música era intensa, opulenta, elaborada... Bach va ser un treballador incansable capaç d'escriure 4 cicles complets de cantates per a tot l'any litúrgic (unes 60, per a diumenges i festes de precepte) en els 6 primers anys de la seva estada a Leipzig. El cinquè cicle va sorgir durant la resta de la seva vida. Així doncs es calcula que podia haver arribat a escriure

unes 300 Cantates (de les que en conservem cap a 190), que sumades als Motets, les Passions, etc... ens revelen quin és el grau d'autoexigència, però alhora també la importància que donava a l'exercici de la música i que exigia al seu entorn. Tot plegat va caure massa vegades en el pou de la més profunda incomprensió. Les autoritats només van fer concessions en ocasions comptades i els feligresos pietistes mai no el van arribar a entendre. A Bach, desproveït de dots diplomàtiques, segurament tampoc el va preocupar gaire! Va seguir cantant la glòria de Déu escrivint la música en la que creia, la millor música de tots els temps.

El periple leipziquès, darrer de la seva vida, havia començat després de la Setmana Santa de 1723. La primera de les Cantates que sentirem avui va sorgir un any més tard, a finals de l'estiu de 1724, per ser interpretada el dia 10 de setembre, 14è diumenge després de la Trinitat. És la *Cantata BWV 78 "Jesu, der du meine seele"* (Jesús, tu que la meva ànima), que comença amb un cor impressionant construït sobre un passatge cromàtic descendent a l'estil d'una *chaconne* emprat sovint per Bach (Cantata BWV 12, *Crucifixus* de la *Missa en si menor*...) i parafrassejat per altres autors com Wolfgang Amadeus Mozart (*Qui tollis* de la *Missa en do menor*) o Franz Liszt. Segueix un duet de soprano i contralt d'estructura *da capo* i escrit en forma de cànon sobre el baix continu. Després un recitatiu del tenor ve l'ària del mateix solista amb part obligada per a la flauta. Un nou recitatiu i ària, a càrrec del baix solista, aquest cop amb l'intervenció concertant de l'oboè, donen pas al coral final.

A continuació sentirem la *Cantata BWV 82 "Ich habe genug"* (Ja en tinc prou), destinada originàriament a la festa de la Candelera (2 de febrer) de l'any 1727. Bach la va arranjar el 1731 canviant el baix solista per una soprano, i novament el 1735, canviant la soprano per una contralt. Poc abans de morir, el 1748, la va tornar a fer inter-pretar. Sembla evident per tant, que Bach sentia una gran estima per aquesta partitura.

El primer dels tres elements que a priori marquen la personalitat d'aquesta partitura és el fet que Bach només hi utilitza un únic solista, sense cor i sense les habituals cites de corals luterans, accentuant així el caràcter personal i introspectiu de l'obra, salpebrada amb l'ús continuat que en el text es fa del pronom personal "Jo"... en alemany "*Ich*". Crida també l'atenció que Bach usi el mateix dispositiu instrumental a les tres àries. La versió original anava destinada al baix solista, però la versió de 1731 la transporta per a soprano i

la de 1735 per a contralt, substituint en aquesta darrera l'oboè pel *traverso*.

La primera ària comença amb una introducció instrumental on l'oboè hi té un paper concertant, seguida pel desenvolupament a càrrec de la veu d'una intensa melodia que comença amb les mateixes notes que la mítica ària de Sant Pere *Erbarme dich* de la *Passió segons Sant Mateu* amb la que també comparteix atmosfera. Dos recitatius d'estil *arioso* sobre el baix continu donen pas a la segona ària del solista d'estructura *da capo* amb la presència d'un *ritornello* que la perfila com a rondó. El següent recitatiu acaba amb la frase: *"Welt, gute nacht"* (Món, bona nit), introduint l'ària final on es reclama la mort com a únic consol.

La darrera Cantata del concert és una de les més interpretades de la producció bachiana. Ens referim a la *Cantata BWV 140, "Wachet auf, ruft uns die Stimme"* (Desperteu-vos, ens crida la veu). És l'única del concert escrita després de la *Passió segons Sant Mateu*, dins del cinquè cicle de cantates. La particularitat d'anar destinada al vint-i-setè diumenge després de la Trinitat, fa que aquesta celebració només aparegui a l'any litúrgic, en els casos en que Pasqua cau abans del 27 de març. Això va provocar que durant el període d'activitat de Bach a Leipzig, només es pogués interpretar en dues ocasions: La primera el 1731, any de la composició, i l'altra el 1742.

El coral emprat, original de Philippe Nicolai, amb estrofes inusualment llargues i amb una melodia de gran amplada, va incitar Bach a construir una obra de grans dimensions. Les tres estrofes del coral són utilitzades al cor d'entrada, al quart moviment i al cor final. Entre aquestes estrofes hi figuren dos díptics formats per un recitatiu i una ària, basats en cites bíbliques extretes principalment del llibre del Càntic dels càntics. Precisament, l'homogeneïtat extraordinària d'aquesta cantata, és deguda tant a la seva estructura formal, com al fet que els motius més importants deriven de la melodia d'aquest coral.

Després del gran cor d'obertura ve un recitatiu de tenor, seguit d'una ària en duo on Jesús (baríton) l'espòs savi, és interrogat per l'esposa de l'ànima (soprano) a l'esguard de la inspirada i virtuosística intervenció concertant del violí creant una vegada més l'atmosfera de l'esmentada ària de Sant Pere de la *Passió segons Sant Mateu*.

Al bell mig de la partitura, hi trobem un concert coral a tres parts seguit de la popular pàgina instrumental per a corda a l'unison sobre el baix continu, de

ritme sinuós i sincopat, en la qual l'estrofa del coral hi és inserida, verset a verset, pel tenor solista. Aquest moviment, en una transcripció per a orgue, és el que obre la col·lecció dels anomenats *Corals de Schübler*. El recitatiu acompanyat que figura en cinquè lloc, i que canta el baix, ens mostra a Jesús com l'espòs que acull a l'esposa (l'ànima). Tot seguit, un conjunt d'encadenaments harmònics poc habituals, ens condueixen cap al segon duo, cantat igualment, per la soprano i el baix, on es fonen l'amor celestial i l'amor terrenal en una pàgina d'encant, arrodonida amb la intervenció concertant de l'oboè.

Joan Vives

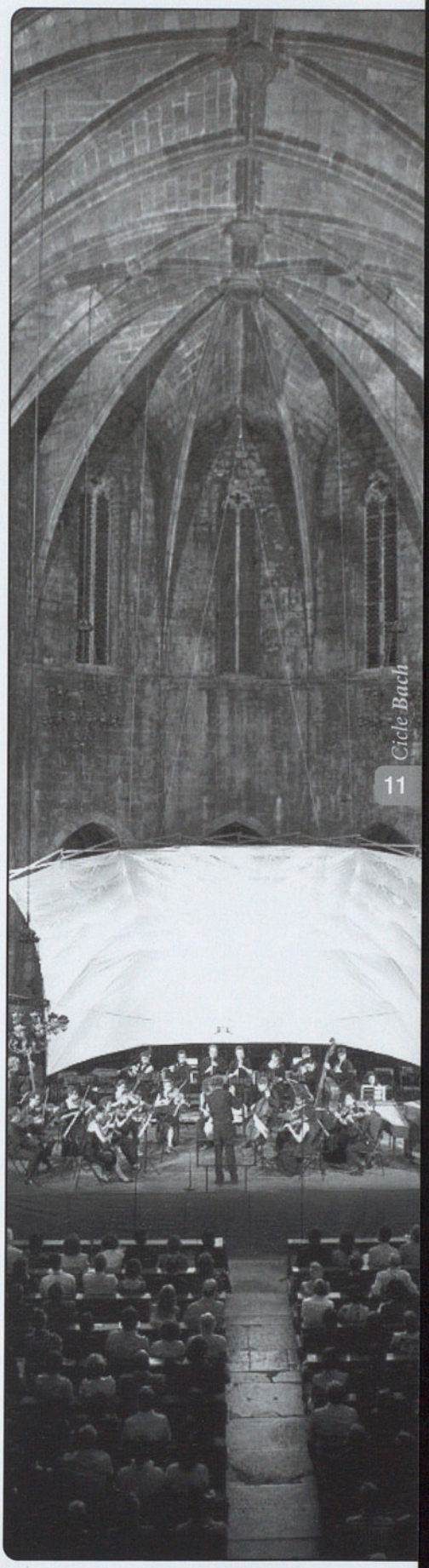

Cantata BWV 78

JESU, DER DU MEINE SEELE

Dominica 14 Post Trinitatis

Estrenada: 10 de setembre de 1724

Text: Anònim, basat en un himne de Johann Rist (1641)

1.
Jesu, der du meine Seele

Hast durch deinen bittern Tod
Aus des Teufels finstern Höhle
Und der schweren Seelennot

Kräftiglich herausgerissen

Und mich solches lassen wissen
Durch dein angenehmes Wort,
Sei doch itzt, o Gott, mein Hort!

1.
Jesús, tu amb la teva mort acerba
Has deslliurat la meva ànima
De la seva escabrosa sofrença
Arrencant-la amb el teu braç potent
De la llòbrega cavorca de l'infern.
I tot això m'ho has fet saber
Amb delitosos mots de veritat,
Ara doncs, Oh Déu, fes-me costat!

2.
Wir eilen mit schwachen, doch emsigen Schritten,
O Jesu, o Meister, zu helfen zu dir.
Du suchest die Kranken und Irrenden treulich.
Ach höre, wie wir
Die Stimmen erheben, um Hülfe zu bitten!
Es sei uns dein gnädiges Antlitz erfreulich!

2.
Venim corrents, però amb pas segur,
O Jesús, O Mestre, cercant el teu ajut.
Tu aculls, benigne, malalts i pecadors.
Ah, escolta, amatent,
Com alcem les veus implorant socors!
Gira ver nosaltres la teva faç clement

3.
Ach! ich bin ein Kind der Sünden,
Ach! ich irre weit und breit.

Der Sünden Aussatz, so an mir zu finden,
Verläßt mich nicht in dieser Sterblichkeit.
Mein Wille trachtet nur nach Bösen.

3.
Ai las! Sóc jo un hereu del mal
Com boig, ara caic, ara m'aixeco.
La lepra del pecat que m'infecta

No em deixarà en eix tranc mortal.
Camino d'esma vers l'avolesa

Der Geist zwar spricht: ach! wer wird mich erlösen?
Aber Fleisch und Blut zu zwingen
Und das Gute zu vollbringen,

Ist über alle meine Kraft.
Will ich den Schaden nicht verhehlen,
So kann ich nicht, wie oft ich fehle, zählen.
Drum nehm ich nun der Sünden Schmerz und Pein
Und meiner Sorgen Bürde,

So mir sonst unerträglich würde,

Ich liefre sie dir, Jesu, seufzend ein.
Rechne nicht die Missetat,

Die dich, Herr, erzürnet hat!

I em dic: Més ai! Qui em pot salvar?
La carn i la sang voldria sotmetre
I repartir, a més no poder, bonesa
Però, l'esforç m'ha abandonat.
No vull pas amagar-me les faltes

Són tantes! Fins n'he perdut el compte
Doncs, ara mateix, amb treballs i penes
Arreplego el meu farcell de pecats,
Que no puc suportar, perquè em pesa,
I a tu, te'l don, Jesús, perdent el plor.
No em renyis pas per la meva malesa
Perquè he pecat contra tu, Senyor!

4.
Das Blut, so meine Schuld durchstreicht,
Macht mir das Herze wieder leicht
Und spricht mich frei.
Ruft mich der Höllen Heer zum Streite,
So stehet Jesus mir zur Seite,
Daß ich beherzt und sieghaft sei.

4.
La sang que ha esborrat els meus pecats
Ha tornat a fer el meu cor lleuger
I em diu que m'ha alliberat.
Si l'host infernal em vol donar guerra
Tindré Jesús al meu costat
Per sortir victoriós de la contesa.

5.
Die Wunden, Nägel, Kron und Grab,
Die Schläge, so man dort dem Heiland gab,
Sind ihm nunmehro Siegeszeichen
Und können mir verneute Kräfte reichen.
Wenn ein erschreckliches Gericht
Den Fluch vor die Verdammten spricht,
So kehrst du ihn in Segen.

5.
Ferides, claus, corona i fossa

Els cops que el Salvador sofrí

Són els signes de la seva victòria
Que em conforten i em donen delit.
Mentre que un tribunal inflexible
Etziba condemnes a ultrança

Tu, en canvi, dons perdonança.

Mich kann kein Schmerz und
keine Pein bewegen,
Weil sie mein Heiland kennt;
Und da dein Herz vor mich in
Liebe brennt,
So lege ich hinwieder
Das meine vor dich nieder.
Dies mein Herz, mit Leid
vermenget,
So dein teures Blut besprenget,
So am Kreuz vergossen ist,
Geb ich dir, Herr Jesu Christ.

6.
Nun du wirst mein Gewissen
stillen,
So wider mich um Rache schreit,

Ja, deine Treue wird's erfüllen,

Weil mir dein Wort die Hoffnung
beut.
Wenn Christen an dich glauben,

Wird sie kein Feind in Ewigkeit
Aus deinen Händen rauben.

7.
Herr, ich glaube, hilf mir
Schwachen,
Laß mich ja verzagen nicht;
Du, du kannst mich stärker
machen,
Wenn mich Sünd und Tod anficht.
Deiner Güte will ich trauen,
Bis ich fröhlich werde schauen
Dich, Herr Jesu, nach dem Streit
In der süßen Ewigkeit.

Cap dany ni cap pena em mourà

Car les sap bé, el meu Salvador
Que ell, d'amor, per mi es desfà

Per tant, jo per contrapartida,
Als seus peus poso el meu cor.
Ací el tens, sobreeixint dolor,

Arrosat amb la sang preciosa
Que vessares en la creu penosa
Pren-lo, Jesucrist, jo te'l don.

6.
Tu la consciència m'has
asserenat;
Ara qui em vulgui ventar
venjança
Es trobarà, sí, amb la teva
fidelitat,
Car la teva paraula em dóna
confiança.
Cap enemic podrà arrencar,
ningú,
De les teves mans, a ultrança,
Aquell cristià que haig confiat en
tu.

7.
Crec en tu, Senyor, aida ma
feblesa,
No deixis pas que perdi bravor;
Sols tu pots dar-me fortesa,

Quan m'acuiti el pecat i la mort.
Poso fe en el teu bon cor
Fins que pugui, llest el combat,
Senyor Jesús, mirar-te amb goig
En les dolceses de l'Eternitat

Traducció d'Antoni Sàbat

Cantata BWV 82

ICH HABE GENUG

Festo Purificationis Mariae

Estrenada: 2 de febrer de 1727

Text: Anònim

1.
Ich habe genug,
Ich habe den Heiland, das Hoffen der Frommen,
Auf meine begierigen Arme genommen;
Ich habe genug!
Ich hab ihn erblickt,

Mein Glaube hat Jesum ans Herze gedrückt;
Nun wünsch ich, noch heute mit Freuden
Von hinnen zu scheiden.

2.
Ich habe genug.
Mein Trost ist nur allein,
Daß Jesus mein und ich sein eigen möchte sein.
Im Glauben halt ich ihn,
Da seh ich auch mit Simeon
Die Freude jenes Lebens schon.

Laßt uns mit diesem Manne ziehn!
Ach! möchte mich von meines Leibes Ketten
Der Herr erretten;
Ach! wäre doch mein Abschied hier,
Mit Freuden sagt ich, Welt, zu dir:
Ich habe genug.

3.
Schlummert ein, ihr matten Augen,
Fallet sanft und selig zu!

1.
Ja en tinc prou,
Tinc el Salvador, l'esperança dels piadosos,
agafat entre els meus braços anhelants;
Ja en tinc prou!
Cap a ell he dirigit la meva mirada
la meva fe ha gravat Jesús en el meu cor,
desitjo, doncs, encara avui amb alegria
morir.

2.
Ja en tinc prou.
El meu consol es troba tan sol,
que Jesús hauria de pertànyer-me i jo a Ell.
Amb convicció crec en Ell,
perquè veig, com Simeó,
la felicitat d'aquella vida en el més enllà.
Unim-nos a aquest home en la seva càrrega!
Ah! Si de l'esclavitud
el Senyor em pogués alliberar.

Ah! Si la meva partida fos ara,

amb goig et diria, oh món:

Ja en tinc prou!

3.
Dormiu ja, ulls fatigats,

caieu en el suau i plàcid repòs!

Welt, ich bleibe nicht mehr hier,

Hab ich doch kein Teil an dir,
Das der Seele könnte taugen.

Hier muß ich das Elend bauen,

Aber dort, dort werd ich schauen
Süßen Friede, stille Ruh.

4.
Mein Gott! wenn kömmt das
schöne: Nun!
Da ich im Friede fahren werde

Und in dem Sande kühler Erde
Und dort bei dir im Schoße ruhn?
Der Abschied ist gemacht,
Welt, gute Nacht!

5.
Ich freue mich auf meinen Tod,
Ach, hätt' er sich schon
eingefunden.
Da entkomm ich aller Not,

Die mich noch auf der Welt
gebunden.

Món, ja no moraré més per aquí,
puix que no trobo part en tu
que pugui servir a la meva
ànima.
Aquí he de comptar amb la
misèria,
però, allí, allí presenciaré
la pau dolça i el descans
tranquil.

4.
Déu meu! Quan vindrà allò
sublim: "Ara!"
que em meni al meu repòs etern,

sota l'arena de la freda terra,
en la pau de la teva falda divina?
El comiat és enllestit:
Oh món, bona nit!

5.
M'alegro de la meva mort,
tant de bo hagués ja arribat.

Escaparia aleshores de totes les
misèries
que encara em lliguen a aquest
món.

Traducció de Núria Ayats

Cantata BWV 140

WACHET AUF, RUFT UNS DIE STIMME

Dominica 27 Post Trinitatis

Estrenada: 25 de novembre de 1731

Text: Anònim, basat en un Himne de Philipp Nicolai de 1599

1.
Wachet auf, ruft uns die Stimme,
der Wächter sehr hoch auf der Zinne,
wach auf, du Stadt Jerusalem.

Mitternacht heißt diese Stunde,
sie rufen uns mit hellem Munde,
wo seid ihr klugen Jungfrauen?
Wohlauf, der Bräut'gam kömmt,
steht auf, die Lampen nehmt,
Alleluia!
Macht euch bereit
zu der Hochzeit,
ihr müsset ihm entgegengehn.

2.
Er kommt, er kommt,
der Bräut'gam kommt,
ihr Töchter Zions, kommt heraus,
Sein Ausgang eilet aus der Höhe
in euer Mutter Haus.
Der Bräut'gam kommt, der einen Rehe
und jungen Hirschen gleich
auf denen Hügeln springt
und euch das Mahl der Hochzeit bringt.
Wacht auf, ermuntert euch,
den Bräut'gam zu empfangen;
dort, sehet, kommt er hergegangen.

3.

Wenn kömmst du, mein Heil?

- Ich komme, dein Teil. -

1.
Desperteu-vos, ens crida la veu
Dels vigies des de dalt de la muralla.
Desperta, tu, Ciutat de Jerusalem!
Sonada és ja la mitja nit,
Ells ens criden amb veu clara:
On sou, verges prudents?
Heus aquí que l'Espòs és arribat,
Desvetlleu-vos, preneu els fanals!
Al·leluia!
Prepareu-vos doncs
Per a les noces:
Cal que aneu a trobar-lo.

2.
Ja ve, l'Espòs ja és aquí!
Sortiu, filles de Sió:
Arriba veloç des del Cel
A casa de les vostres mares.

Arriba el Nuvi, com un cabriol

O un jove cérvol,
Saltant entre muntanyes
Per a dur-vos el Banquet de Noces.
Desvetlleu-vos, alegreu-vos!
Doneu la benvinguda al Nuvi:
Allà, mireu-lo, ja s'acosta!

3.
Soprano = Ànima
Baix = Jesús
Ànima:
Quan vindràs, Salvador meu?
Jesús:
Ja vinc, sóc part de Tu.

Ich warte mit brennenden Öle.
Eröffne den Saal

- Ich öffne den Saal -
zum himmlischen Mahl.

Komm, Jesu.

- Ich komme, komm, liebliche Seele.

Ànima:
Espero amb oli per a cremar.
Obre el Saló del Banquet Celestial!
Jesús:
Ja obro el Saló del Banquet Celestial.
Ànima:
Acosta't, Jesús!
Jesús:
Acosta't, Ànima estimada!

4.
Zion hört die Wächter singen,
das Herz tut ihr vor Freuden springen,
sie wachet und steht eilend auf.

Ihr Freund kommt von Himmel prächtig,
von Gnaden stark, von Wahrheit mächtig,
ihr Licht wird hell, ihr Stern geht auf.
Nun komm, du werte Kron',
Herr Jesu, Gottes Sohn,
Hosianna!
Wir folgen all
zum Freudensaal
und halten mit das Abendmahl.

4.
Sió escolta el cant dels vigies,
Son cor batega ple de joia,

Es lleva i es desvetlla amb prestesa.
L'Amic arriba del Cel, majestuós,

Fort en la Pietat, poderós en la Veritat.
La seva Llum resplendeix, el seu Estel s'eleva.
Vine ara, preciosa Corona,
Senyor Jesús, Fill de Déu!
Hosanna!
Seguim-lo tots
Al Saló de l'Alegria
I compartim el sopar.

5.
So geh herein zu mir,
du mir erwählte Braut!
Ich habe mich mit dir
von Ewigkeit vertraut.
Dich will ich auf mein Herz,
auf meinen Arm gleich wie ein Sigel setzen,
und dein betrübtes Aug' ergötzen.
Vergiß, o Seele, nun
die Angst, den Schmerz,
den du erdulden müssen;
auf meiner Linken sollst du ruhn,
und meine Rechte soll dich küssen.

5.
Atansa't doncs cap a mi
Tu, Esposa escollida!
A tu sóc consagrat
Per a tota l'Eternitat!
Així jo, al meu cor i al meu braç
Et portaré com un segell

I alegraré els teus ulls tristos.
Oblida, Ànima, ara
L'angoixa i el dolor
Que has hagut de patir:
Reposaràs a la meva mà esquerra
I amb la mà dreta et besaré.

6.

Mein Freund ist mein,

-und ich bin sein,-

die Liebe soll nichts scheiden.

Ich will mit dir

-du sollst mit mir-

im Himmels Rosen weiden,

da Freude die Fülle, da Wonne
wird sein.

6.
Soprano = Ànima
Baix = Jesús
Ànima:
El meu Amic és meu.
Jesús:
I jo sóc seu.
Ambdós:
L'Amor res no separarà.
Ànima:
Jo amb tu...
Jesús:
Tu amb mi...
Ànima:
Gaudiré amb tu les Roses
Celestials.
Jesús:
Gaudiràs amb mi les Roses
Celestials.
Ambdós:
Allà serà la Joia plena,
Allà seran les delícies absolutes.

7.
Gloria sei dir gesungen,
mit Menschen- und englischen
Zungen,
mit Harfen und mit Zimbeln
schon.
Von zwölf Perlen sind die
Pforten,
an deiner Stadt sind wir
Konsorten
der Engel hoch um deine Thron.

Kein Aug' hat je gespürt,
kein Ohr hat je gehört
solche Freude,
des sind wir froh,
io,io,
ewig in *dulci jubilo*.

7.
Que la teva Glòria sigui cantada
Per les llengües d'Homes i Àngels

Al bell so d'Arpes i Címbals.

De Dotze perles són fetes les
portes,
A la teva ciutat serem companys

Dels àngels, a dalt, voltant la
teva Trona.
Cap ull ha vist mai,
Cap oïda ha mai sentit
Una joia com aquesta.
Així ens en alegrem,
Io, io!
Per sempre In Dulci Jubilo!

Traducció de Josep Miquel Serra

ACADÈMIA 1750 & ORQUESTRA HISTÒRICA DEL FESTIVAL DE TORROELLA

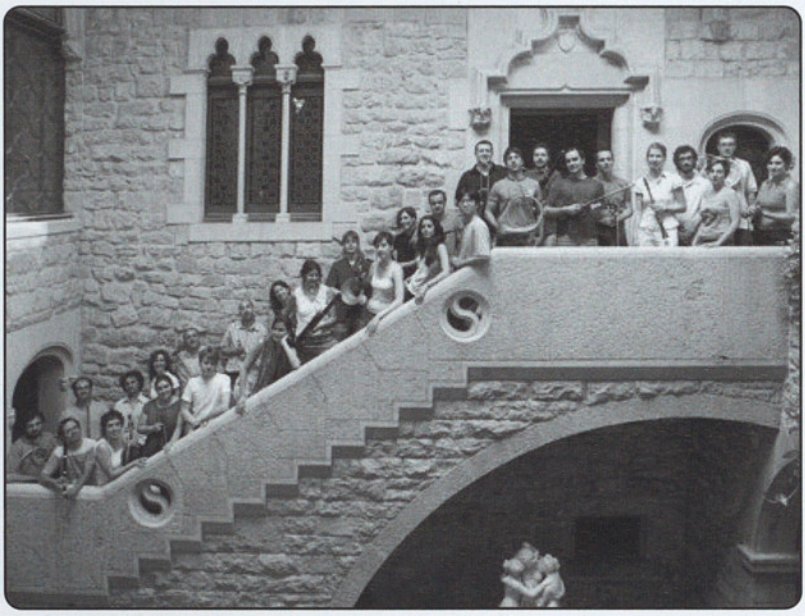

Amb la finalitat de proporcionar al Festival de Músiques de Torroella de Montgrí un instrument orquestral propi, l'any 2006 va néixer l'anomenada llavors Orquestra Barroca del Festival de Torroella de Montgrí. Aquest projecte va sorgir de l'encontre de l'antiga orquestra *La Principessa Filosofa* i l'aposta del mateix festival per a la creació d'una formació musical pròpia. La presentació de l'orquestra torroellenca es va materialitzar l'any 2006 amb la interpretació, per primera vegada a Catalunya, de l'oratori *L'acompliment del Primer Manament, KV 35* de W. A. Mozart, sota la direcció de Marek Stryncl. A partir d'aleshores l'orquestra ha anat desplegant diferents projectes al costat de destacades personalitats del món de la interpretació amb criteris històrics com ara Ottavio Dantone (*Juditha Triumphans*), Alfredo Bernardini (*L'Sturm und Drang o la gènesi del romanticisme germànic*) o Paul Goodwin (*Una Gala Haendel*).

Els components de l'Acadèmia 1750 són músics especialitzats en el camp de la interpretació històrica i mantenen en comú l'interès per l'aprofundiment en el camp dels instruments originals. Els seus membres, així, formen part de coneguts projectes orquestrals com ara Le Concert des Nations, Les Musiciens du Louvre, Concerto Köln, Al Ayre Español, El Concierto Español....

Amb la presentació del seu primer CD (un enregistrament en viu de l'oratori *Juditha Triumphans* realitzat a la ciutat de Lugo el maig de 2008), l'orquestra va canviar la seva denominació i va convertir-se en

l'Acadèmia 1750 & Orquestra Històrica del Festival de Torroella. Amb aquesta denominació l'orquestra va presentar l'any 2009 el seu segon CD dedicat a les *Simfonies* de Carles Baguer (Columna Música, 2009) amb el qual ha obtingut un gran èxit de crítica.

La internacionalització de l'Acadèmia 1750 va iniciar-se el setembre de 2009 amb una interpretació de l'oratori *Juditha Triumphans* a l'església de San Giovanni in Bragora de Venècia en motiu de la participació de Catalunya a la Biennale d'Art de Venècia.

En aquests anys l'orquestra ha tingut l'oportunitat de treballar amb destacades solistes vocals com ara Isabel Rey, Núria Rial, Emanuela Galli, Josè Maria Lo Monaco, Gemma Coma-Alabert, Lola Casariego, Monica Piccinini, Maria José Lo Monaco, Marta Infante, María Hinojosa, entre d'altres.

En el si de l'orquestra s'han desenvolupat diferents conjunts de música de cambra adscrits al projecte de l'Acadèmia 1750 com ara els conjunts Movimento Arioso i Doppler Ensemble.

Des de l'any 2010 Stefano Demicheli és el director titular de la formació. Completa l'equip de direcció musical Farran James (concertino & direcció assistent) i Ottavio Dantone com a principal director convidat.

FARRAN JAMES, *concertino & direcció*

Va iniciar-se en l'instrument del violí a la seva ciutat natal, Vancouver

(Canadà), sota el mestratge de Gwen Thompson, alumna de Jascha Heifetz. Als disset anys va ser solista de la National Youth Orchestra de Canadà.

Va finalizar els seus estudis amb un Master de Perfomance amb Joyce Robbins al S.U.N.Y Storybrook i amb Joël Smirnoff del Juilliard String Quartet. Ha participat en prestigiosos festivals de música: Banff School of Fine Arts, International Musicians Seminar de Prussia Cove i Tanglewood Music Centre, entre d'altres.

Els seus primers treballs professionals van ser amb Les Violons Du Roy (Quebec), el Metamorphosen Ensemble (Harvard, Boston), i com a solista amb l'Orquestra de Cambra de Montreal.

A partir de 1998 es va interessar pel violí barroc. Ha col·laborat amb moltíssims conjunts de música antiga com ara el Café Zimmerman (P. Valetti), Les Concerts des Nations (J. Savall), l'Orquesta Barroca de Sevilla (M. Huggett) i el Capriccio Stravagante (Skip Sempé), realitzant concerts arreu d'Europa i d'Amèrica del Nord. Amb ells ha realitzat enregistraments als segells discogràfics AliaVox, Alpha, Dorian Records i altres.

En l'actualitat és concertino de la formació Al Ayre Español (E. L. Banzo) i és concertino-directora assistent de l'Acadèmia 1750. El 2006 amb aquesta orquestra va realitzar el seu primer concert com a directora amb un programa dedicat íntegrament a música orquestral del segle XVIII amb gran èxit de públic i crítica.

Membre fundadora del Quartet Albada, en els darrers anys ha estat convidada també com a directora i solista a les següents orquestres: Orquestra de Cambra de Granollers, Bach & Beyond Festival Orchestra (Nova York), Gran River Baroque Festival, Orquestra de Cambra de Menorca, Parry Sound Festival Orchestra, Orquestra del Palau de les Arts de València, entre d'altres.

RAQUEL ANDUEZA, *soprano*

Nascuda a Iruñea (Nafarroa), va iniciar la seva formació musical als sis anys a l'Escolania *Niños Cantores de Navarra*, dirigida per José María Goicoechea. A l'edat de vuit anys comença els seus estudis de solfeig i violí, i als catorze els de cant, tots ells al Conservatori Superior de Música Pablo Sarasate de Pamplona. Becada pel Gobierno de Navarra, amplia estudis a la Guildhall School of Music and Drama de Londres, on l'any 2000 obté el Bachelor of Music amb menció honorífica i rep el premi School Singing Prize, en reconeixement a la seva trajectòria acadèmica. L'any 2000 coneix al mestre Richard Levitt, qui ha estat el seu referent fins l'actualitat.

Col·labora assíduament amb diverses formacions com ara L'Arpeggiata, El Concierto Español, Conductus Ensemble, Orquesta Barroca de Sevilla, Al Ayre Español, La Tempestad, La Real Cámara, Hippocampus, Private Musicke, Gli Incogniti, Orquesta y Coro de la Comunidad de Madrid, B'Rock, More Hispano, Armoniosi Concerti, etc.

A partir de l'any 2003 va passar a formar part del quartet vocal La Colombina; en aquest mateix any funda junt al tiorbista Jesús Fernández Baena un duo especialitzat en música italiana del segle XVII i des del 2004 canta amb el conjunt Orphénica Lyra que dirigeix José Miguel Moreno.

Actua com a solista en els principals festivals i auditoris d'arreu d'Europa. Ha estat dirigida per directors com ara William Christie, Fabio Biondi, Emilio Moreno, Jacques Ogg, Monica Huggett, Eduardo López-Banzo, Christina Pluhar, Andoni Sierra, Richard Egarr, Ottavio Dantone, Ernest Martínez-Izquierdo, Christian Curnyn, Pablo Heras, Sir Colin Davis, entre d'altres.

Raquel és convidada per impartir cursos de cant al Teatro Real de Madrid, organitzats per l'associació Samamadrid, així com a l'Aula de Música de la Universitat de Burgos.

Ha realizat enregistraments per a les ràdios francesa, belga, alemanya, suïssa i espanyola, i també per als segells Glossa, Verso, K617, NB Musika, Accentus i Zig-Zag Territoires.

MARTA INFANTE, *mezzosoprano*

Neix a Lleida, ciutat on comença els seus estudis de piano, viola i cant, completant la seva formació superior a la Universitat d'Ostrava, a la Repúbica txeca, on també forma part del Ensemble de l'Òpera Nacional de Moràvia. Fins a la data ha realitzat actuacions a Txèquia, Polònia, Grècia, Jordània, Egipte, Síria, Líban i Japó així com en diferents festivals i auditoris d'Espanya cantant amb grups com Musica Ficta, Anthonello(Japó), la Folía, Musicos del Buen retiro, Capilla Real de Madrid, Zarabanda, Amsterdam Baroque Company, etc. Ha cantat amb l'Orquestra Simfònica de Galícia, l'Orquestra Simfònica de Madrid, l'Orquestra Nacional d'Espanya, la Filharmònica de Màlaga, entre d'altres i ha treballat sota la batuta de J. Pons, R. Steubing, L. Ramos, A. Tamayo, M. Á. Gómez Martínez, Aldo Ceccato, O. Dantone i Leon Botstein. Ha ofert recitals amb el pianista Jorge Robaina a la Fundació Juan March de Madrid i al Palau de la Música Catalana de Barcelona, obtenint un premi en el concurs El Primer Palau per la seva interpretació de Mahler i Dvorâk.

Entre la seva discografia es troba el *ancionero de Turín*, la *Missae* d'Alonso Lobo, les *Villanescas* de Guerrero, i el *Parnaso espanyol* de Ruimonte amb Musica Ficta per la discogràfica Enchiriadis. Acaba de presentar el seu primer disc com a solista *Alto cantatas* de Telemann amb l'Ensemble Fontegara dirigit per Raúl Mallavibarrena. El 2007 cantà al cicle del Mozarteum d'Argentina així com a Brasil, a Uruguai i a Xile i presentà un disc de Tonos del barroc espanyol gravat amb l'arpista Manuel Vilas.

LLUÍS VILAMAJÓ, *tenor*

Membre de La Capella Reial de Catalunya, Hespèrion XXI (direcció: Jordi Savall), col·labora habitualment amb formacions com Al Ayre Español, Les Sacqueboutiers de Toulouse, l'Ensemble La Fenice, l'Ensemble Baroque de Limoges i Il Fondamento amb els quals ha ofert concerts i efectuat grabacions a diferents auditoris d'Europa, així com també als Estats Units d'Amèrica, Mèxic i Israel.

Com a solista ha interpretat obres com les *Vespres* de C. Monteverdi, el *Magnificat* de J. S. Bach, el *Requiem* de W. A. Mozart, la *Missa de Gloria* de G. Puccini, *La Creació* de F. J. Haydn, *L'enfant prodigue* de C. Debussy, les *Passions* de J. S. Bach, el *Messies* de G. F. Händel i la *Missa en si menor* de J. S. Bach.

Ha actuat sota la direcció de mestres com Rinaldo Alessandrini, Attilio Cremonesi, Jean Tubéry, Paul Dombrecht, Reinhard Goebel, Christophe Coin, Christopher Hogwood, Andre Marcon, Eric Ericson, Antoni Ros-Marbà, Juan José Mena i Jordi Savall, entre d'altres.

Ha enregistrat per als segells discogràfics Astrée-Auvidis, Alia-Vox, Fonti musicali, Sony-classical, Deutsche Harmonia Mundi, Accord Discant Cantus...

PAU BORDAS, *baix-barítón*

Nascut a Barcelona, estudià cant amb Maria Dolors Aldea, piano i música de cambra amb Àngel Soler, i percussió amb Xavier Joaquím.

L´any 1993 va guanyar el segon premi en el concurs de Joventuts Musicals d'Espanya. Del 1994 al 1996 va estudiar a la Royal Academy of Music de Londres on va cursar el Postgraduat d'Oratori i Lied amb els

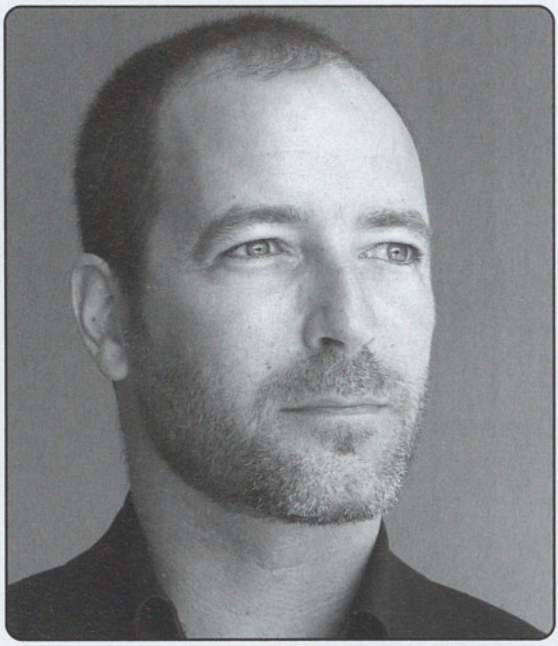

mestres Mark Wildman, Iain Ledingham, Robert Spencer i Paul Esswood, obtenint l'*Advanced Diploma* amb mèrits. Paral·lelament obté el *Performer's Diploma* a la Guildhall School of Music and Drama de Londres. Ha rebut classes magistrals de Robert Tier, Joan Pons, Kemal Khan i Paul Schilawsky.

Ha format part del cor de Cambra del Palau de la Música Catalana amb el mestre Jordi Casas, del Cor del Festival de Música Antiga de Barcelona amb el director Philippe Herreveghe, i de la Capella Reial de Catalunya amb el director Jordi Savall. També ha treballat sota la direcció dels mestres Gustav Leonhart i Christopher Hogwood.

Com a solista ha treballat amb els directors Josep Prats, Josep Vila, Lluís Vila, Jordi Casas, Josep Pons, Manel Valdivieso, James Ross, Ernest Martínez Izquierdo, Salvador Brotons, Edmon Colomer, Antoni Ros Marbà, Alberto Zedda, Juanjo Mena, Lazlo Heltay, Rinaldo Alessandrini, Robert King, Luis Remartínez, Emilio Moreno, Josep Vicent, Fabio Biondi, Monica Hugget, Salvador Mas, Andreas Spering i Andrea Marcon.

Ha cantat de solista, entre d´altres, amb les orquestres Ciutat de Barcelona, Simfònica de Sabadell, Simfònica de Sevilla, Granada, Simfònica de Bilbao, Teatro de la Zarzuela, Simfònica de les Illes Balears, Nacional d´Andorra, Barroca de Sevilla, Comunidad de Madrid, Còrdova, Barroca de Venècia, Percussionistes d'Amsterdam, Percussions de Barcelona, El Concierto Español, Europa Galante i el Quartet Endelion.

Al llarg d'aquests anys ha interpretat un nombre important d'òperes i oratoris de diferents èpoques i estils.

A. Vivaldi: *Juditha triumphans*
Gemma Coma-Alabert · Monica Piccinini · Maria de Liso · María Hinojosa · Marta Infante

Cor de la Xantria (direcció: Pere Lluís Biosca)
ACADÈMIA 1750 / Orquestra Històrica del Festival de Torroella

Versàtil. 2 CD

Carles Baguer: *Simfonies*

Acadèmia 1750 / Orquestra Històrica del Festival de Torroella

Farran James, directora

Columna Música. 1 CD

www.academia 1750.cat

Proper concert

Dissabte 31 de juliol
22 h - Església
Concert 02

Accademia Bizantina
Stefano Montanarí, violí
Sandrine Piau, soprano
Ottavio Dantone,
direcció, clavicèmbal i orgue

Vivaldi: *In furore iustissimae irae,* RV 626 / *Simfonia en si menor,* RV 169, *"Al Santo Sepolcro"* / *Laudate pueri Dominum,* RV 601 / *Concert per a violí i orgue,* RV 541 / *Concert per a violí,* RV 286, *"Per la solennitá di San Lorenzo"*/

Darrere d'aquest edifici hi ha cultura.
Darrere d'aquest edifici hi ha una Obra Social.

La Pedrera de CAIXA CATALUNYA

Vine a visitar-nos

Exposició permanent que permet conèixer

- l'Espai Gaudí
- el Pis de La Pedrera de Caixa Catalunya
- el terrat

Activitats musicals, cicles de dansa, conferències, exposicions, debats de màxima actualitat...

consulta el programa d'activitats a
obrasocial.caixacatalunya.com/cultura

La Pedrera de Caixa Catalunya. Passeig de Gràcia, 92.
Informació al 902 400 973 o a obrasocial.caixacatalunya.com

CAIXA CATALUNYA
OBRA SOCIAL

ACCIONS SOCIALS CULTURA INVESTIGACIÓ MEDI AMBIENT

Organitza:

Emissora oficial del Festival:

Col·laboren:

PARRÒQUIA DE SANT GENÍS

Patrocinen:

Diputació de Girona
221 municipis

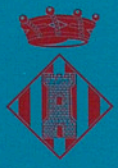

Ajuntament de Torroella de Montgrí

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

Disseny: Giralt-Miracle Associats SL. Realització: Isabel Giraldo